

TISKOVÁ ZPRÁVA

OHROŽENÉ DĚTI CHRÁNÍ KOMPETENCE ODBORNÍKŮ

INTERVENČNÍ CENTRUM, MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ POŘÁDÁ SÉRII VZDĚLÁVACÍCH AKTIVIT JAKO PREVENCI DOMÁCÍHO NÁSILÍ V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI

INTERVENČNÍ CENTRUM Havířov, Slezská diakonie

V roce 2023 v období měsíců leden – červenec evidují intervenční centra pro osoby ohrožené domácím násilím v ČR 1200 dětí jako svědků partnerského násilí. V Moravskoslezském kraji evidují intervenční centra ve stejném období pak 105 ohrožených dětí. Zákonné prostředky i síť institucí a odborných subjektů na jejich ochranu existují. Praxe bohužel ukazuje, že pracovníci, kteří případy domácího násilí řeší či se s ohroženými dětmi v praxi setkávají, stále nevědí, jak s dětmi mluvit, kam je poslat a jak jim pomoci.

INTERVENČNÍ CENTRUM Havířov, Moravskoslezský kraj v těchto dnech nabízí odborníkům akreditované kurzy zaměřené právě na komunikaci s ohroženými dětmi: „*Celkem bude v rámci Moravskoslezského kraje vyškolen více jak devadesát sociálních pracovníků OSPOD, krizových služeb a nízkoprahových zařízení pro děti, ale i policistů a zaměstnanců dalších institucí, které na řešení situace ohrožených dětí participují,*“ říká **Mgr. Michaela Ohrálová, DiS., koordinátorka INTERVENČNÍHO CENTRA Havířov a tajemnice Asociace pracovníků intervenčních center ČR.**

V rámci projektu POSPOLU podpořeném Norskými fondy probíhají v Ústeckém a Moravskoslezském kraji workshopy, výukové programy a kurzy „Mám z toho těžkou hlavu“ s tématem jak vést rozhovor s ohroženým dítětem. Lektorka **Mgr. Pavla Pejšová** má mnohaleté zkušenosti v oblasti podpory dětí v krizovém centru pro nedospělé a v terapeutickém programu pro rodiny ohrožené domácím násilím: „*Pokud se na řešení domácího násilí podíváme očima dítěte a povedeme k tomu všechny zúčastněné, je větší šance na efektivní a rychlou pomoc,*“ vysvětluje a dodává, že efektivní a účinná podpora závisí na získání důvěry dítěte a na komplexním vyhodnocení jeho situace v kontextu rodiny: „*Nejde o jednorázovou záležitost, ale o proces, který trvá týdny i měsíce. Není v možnostech jedné profese ani jedné organizace,*

zmapovat všechny skutečnosti a zajistit dítěti široké spektrum pomoci. Proto je klíčové, aby odborníci napříč profesemi měli dostatečné kompetence a vzájemně spolupracovali. “

Praxe intervenčních center ukazuje, že mladší děti nevědí, kdo je sociální pracovník OSPOD, starší nemají představu, s čím by jim mohl pomoci. Často nedostávají potřebné informace, takže nejsou dostatečně připraveny na účast v případových konferencích, ani na soudních jednáních. Ze strany násilných rodičů se setkávají s necitlivým zacházením, manipulacím proti druhému rodiči, u institucí pak na nízkou citlivost k násilí, na podceňování problémů i na nezáměru o svou osobu. Děje se tak z obav pracovníků, aby dítěti svými otázkami neublížili.... „*Opak je však pravdou – vhodně položená otázka vyjadřující zájem o dítě a jeho starosti nemůže ublížit více, než situace, ve které se dítě jako svědek nebo oběť násilí v rodině ocitlo. Správně a citlivě položená otázka, zohledňující všechny aspekty stávající situace a možnosti dítěte, může vnést do celého případu potřebné množství informací, se kterými je možné při jeho řešení dále pracovat. Setkáváme se i s tím, že sociální pracovníci se při zjišťování reálné situace dítěte omezují na automatizované a jednosměrné šetření situace, či s tím, že práva rodičů na styk s dítětem jsou upřednostňována před právy dítěte na klidný život,“* říká Mgr. Michaela Ohřálová, DiS. a dodává: „*Je však důležité při sdílení těchto problémů připomenout, že v Ústeckém a Moravskoslezském kraji jsou sociální pracovníci OSPOD často přetížení případy nad rámec svých kapacit a podpora dětí v rodinách, kde se násilí odehrává, nemůže být často z těchto kapacitních důvodů poskytována tak, jak by bylo potřeba. V mnohých regionech chybí specializované služby pro dětské oběti násilí. “*

Je známo, že děti „volají o pomoc“ tam, kde cítí důvěru ze strany sociálních pracovníků, kteří je vyslechnou a najdou jim odbornou pomoc. Z hlediska vývoje je klíčové, aby děti nepřejímaly násilné vzorce chování nebo si do vztahů nepřenesly roli naučené oběti.

Příloha 1

MODELOVÝ PŘÍPAD ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ ZA PŘÍTOMNOSTI DÍTĚTE

Po nahlášení násilí Policii ČR se dostaví na místo specializovaná jednotka a pomocí dotazníku SARA DN zmapuje situaci, a určí rizika. Pokud vyhodnotí situaci jako domácí násilí a násilníka vykáže na deset dní. O incidentu bezprostředně informuje intervenční centrum a v případě přítomnosti nezletilých dětí kontaktuje OSPOD. Jestliže ohrožená osoba nevyužije institut předběžného opatření, může to v zájmu dítěte navrhnout OSPOD. Od roku 2017 mohou podávat návrh na předběžné opatření i náctiletí.

Příloha 2

Projekt POSPOLU: POmoc dětem – SPOLUpráce odborníků

Společný projekt zahájily v lednu 2023 nezisková organizace Spirála, Ústecký kraj z. s., Slezská diakonie a Bílý kruh bezpečí, z.s., v Moravskoslezském kraji.

Projekt si klade za cíl zlepšení pomoci a intervence dotčených subjektů směrem k dětem jako svědkům násilí mezi rodiči i efektivnější řešení jednotlivých případů s využíváním stávající legislativy zaměřené na ochranu před domácím násilím.

Hlavní aktivita, která aktuálně směřuje k regionálním poskytovatelům sociálních služeb je kurz pro odborníky, akreditovaný MPSV, s názvem „**Mám z toho těžkou hlavu**“

V Moravskoslezském kraji tato vzdělávací aktivita proběhla:

21.06.2023 v Havířově, 22.06.2023 v Bruntále, 23.06.2023 v Jablunkově, 18.09.2023 v Opavě, 19.09.2023 v Ostravě, 20.09.2023 v Novém Jičíně.

Další aktivity projektu:

- Příprava a distribuce manuálů a metodik, které rozšíří odborné kompetence a dovednosti sociálních pracovníků.
- Brožura pro náctileté 16 + „Jak chránit sebe a sourozence před agresí v rodině“.
- Manuál pro rodiče „Jak zvládnout náročnou rozvodovou situaci“, distribuovaný OSPOD rozcházejícím se pářům.
- Manuál pro sociální pracovníky Jak vést rozhovor s dítětem ohroženým domácím násilím
- Vyhodnocení stávající praxe opatrovnického řízení a postavení rodiče jako oběti násilí v rámci sporu mezi rodiči.

Příloha 3

SPIRÁLA, Ústecký kraj, z. s.

Spirála nabízí podporu jednotlivcům i rodinám v krizi a obětem domácího násilí. Působí nejen v Ústí nad Labem, ale má kontaktní či detašovaná pracoviště v Děčíně, Litoměřicích, Mostě, Chomutově, Lounech, Rumburku. Klientům nabízí celou řadu specializovaných služeb: Centrum krizové intervence, Linka pomoci, Intervenční centrum pro osoby ohrožené domácím násilím, Šance pro všechny – Domov bez násilí, Zdravá rodina, Právo na vaší straně.

www.spirala-ul.cz

SLEZSKÁ DIAKONIE

Působí na území Moravskoslezského kraje od roku 1990. Nestátní nezisková organizace poskytuje služby v sociální oblasti. Cílovou skupinou jsou lidé s postižením, senioři, lidé bez domova a všichni ti, kteří se dostali do nejrůznějších těžkých životních situací.

www.slezskadiakonie.cz

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ, z.s.

Poskytuje od roku 1991 komplexní, odbornou, bezplatnou pomoc obětem trestných činů a domácího násilí v ČR. Od roku 1997 v rámci Poradny Bílého kruhu bezpečí v Ostravě nabízí pomoc obětem v rámci Moravskoslezského kraje. V roce 2007 zahájilo činnost Intervenční centrum Ostrava pro osoby ohrožené domácím násilím v Moravskoslezském kraji.

www.bkb.cz